

Posudek na bakalářskou práci

Jana Černého

Genderové aspekty rozhodování programových ředitelů letních rockových festivalů v Česku

Zajímavost tématu stejně jako vhodnost výzkumného vzorku je mimo diskusi. Genderové zkoumání rockové scény je obecně u nás stále Popelkou a podobné sondy lze jen vítat.

Víc než polovinu práce tvoří teoretický úvod. Poměrně zdařile jsou v něm kompilovány základní genderové tematizace rockové scény, škoda jen, že nejsou v závěru této části sumarizovány nejdůležitější teze a jejich provázanost s následným výzkumem. Přestože je tato teoretická expozice zajímavá, po řemeslné stránce je značně lajdácká. Začíná to již nejednotným, alternujícím používáním slov rock – rok, rockový – rokový atd. bez jakéhokoli vysvětlení, chybami jako misogynický místo misogynní, jsou zde nepřesnosti jako „exkluze vzpoury“ místo absence vzpoury, označení rockery místo rockerky (právě zjišťuji, že to způsobuje spellcheck, ale text je prostě nutné po sobě přečíst), a jiné. Nepořádné je také odkazování, často jsou bez odkazů celé dlouhé pasáže, a to faktografické nebo analytické povahy, autorství je tedy neznámé a tyto pasáže jsou tedy de facto plagiátstvím z nepořádnosti. Často není jasné, odkud pochází určitý poznatek. Např. u zcela zásadního postřehu, že „texty explicitně hanobící ženu se u nás v 70. letech nevyskytují“, chybí jakýkoli odkaz, a nevíme tedy, zda je to výsledek něčího bádání nebo jen autorova nepodložená domněnka (vysvětlit u obhajoby). K některým odkazům (např. Zuzana Štefková) zase nenajdeme odpovídající údaj v seznamu literatury. Není také jasné, proč nakonec teze, od níž se autor odráží v metodologické části (Adamusová), nebyla zahrnuta do teoretických diskusí, atd. atd.

Jak již bylo řečeno, vytvořit výzkumný vzorek z programových ředitelů je jistě dobrý nápad, v úvodu k metodologické části však zjistíme, že tito aktéři jsou neproblematizovaně řazeni k publiku a autor na ně automaticky vztahuje teoretické koncepty týkající se publika jako např. male gaze. Přitom právě specifická pozice programových ředitelů jako těch, kdo reprezentují stranu nabídky a nikoli poptávky, zároveň ale nesporně mohou s publikem sdílet některé charakteristiky, měla být kvalitně reflektována a teoreticky ošetřena. V teoretické části není o roli těchto organizátorů nikde ani zmínka, nevíme ani, zda se jim literatura věnuje či nikoli. V metodologické části níže je pak již definována jejich role coby gatekeeperů, autor si ale nevšiml, že si tím protiřečí s výše uvedeným.

Autor si zvolil metodu individuálního rozhovoru bez bližší specifikace jeho typu a nikde není představen výzkumný nástroj (ani v příloze), tj. alespoň základní struktura rozhovoru. Nebyl tak naplněn princip ověřitelnosti výzkumného procesu a souvisí to se zmíněnou absencí výzkumných otázek. O délce a průběhu rozhovorů se rovněž mnoho nedozvíme. Zajímá mě otázka přepisu: chápu, že se autorovi přičily vulgarismy, je ale otázka, zda by právě lexikální analýza neukázala genderově relevantní fenomény. Metodologická část excerptuje z metodologické literatury, není však příliš jasné, zda a jak byly doporučené postupy aplikovány. Obávám se, že řádný proces kódování nebyl realizován, a výsledky analýz také nejsou vůbec prezentovány ve standardní formě abstrahovaných kategorií, při jisté toleranci je však možné je tam nepřímou najít. Závažnějším problémem je určitá nesourodost sledovaných znaků. Jak jedna z (nejmenovaných) kategorií je zjištění, že výběr kapel je dán tím, zda se „líbí organizátorům“ a toto kritérium je doloženo řadou výroků, aniž by výzkumník pátral po tom, proč se jim určité kapely líbí. Tato část se tedy spíše týká právě výše zmíněného problému s definicí postavení programových ředitelů a zde byla příležitost se tím zabývat,

autor se však jen spokojil s povrchním přiřazením kritéria „líbí“ vedle ostatních kritérií. Navíc je celý tento blok nediferencovaný, obsahuje řadu dalších, i genderových, linií, které měly být v analýze odděleny.

Text je značně chaotický. V další sekci (kategorii?) „žánrová pestrost“ nacházíme jen jakoby mimoděk velmi významné zjištění, že „nikdo z oslovených ...nezpracovává fenomén vzácnosti ženských rockových kapel do obecného konceptu snahy o oživení, originalitě nebo pestrosti (cituji i s chybnou gramatikou)“. Nejsou uvedeny doklady ani není tento jev více rozveden, což je škoda., nevíme ani, zda se na to tazatel nepokusil zeptat. Určitě je genderově významný i fenomén vzájemného doporučování mezi muži, mužský sociální kapitál. Autor zde spatřuje potenciálně diskriminační prostředí, v dalším odstavci to však zpochybňuje na základě chybějící „elitní skupiny“. To žádá vysvětlení u obhajoby. Velká část materiálu se týká otázky mechanismů výběru kapel bez explicitní genderové tematizace, což je pozitivní v tom smyslu, že autor neotevřel své dotazování genderově sugestivními otázkami. V další části jsou již genderové aspekty tematizovány a tazatel se na ně poměrně dobře ptá, podložené se zdají být i závěry týkající se míry významu vzhledu. Současně je to ale také bod, kde měl výzkumník zkusit jít do hloubky nebo alespoň více do hloubky analyzovat některé výroky k odkrytí hlubších genderových vzorců a asymetrií. Autor sám rozlišuje deklaraci a skutečnou praxi, méně však deklarace a skrytá sdělení, jež by měla být hlavním cílem analýz. Do celé problematiky ale také vstupuje genderový aspekt složení publika jako zcela nový faktor, který není výzkumníkem řádně uchopen. V závěrech autor shrnuje svá předchozí zjištění a polemizuje se závěry jiných (např. Adamusové), nereflektuje však, zda prováděl metodologicky srovnatelný (a tedy komparovatelný) typ výzkumu či nikoli.

Hodnocení této práce je obtížné. Nelze říci, že by zde nebyla odvedena žádná práce, Jan Černý leccos nastudoval, provedl jakýsi výzkum, v němž si jako tazatel nepočínal špatně, uvedená zjištění mají určitou výpovědní hodnotu, i když víceméně zůstalo u deklaratorní roviny. Celá práce je však značně neukázněná a neuspořádaná, nesvědčí o řízeném metodickém postupu. Práce je dle mého názoru na hranici obhajitelnosti. Rozhodla jsem se nicméně pustit ji k obhajobě, avšak s nejnižším bodovým hodnocením 20 bodů.

PhDr. Hana Havelková, Ph.D.
Vedoucí bakalářské práce.

V Roztokách 3.9.2008